

Šalčininkų r. Turgelių Povilo Ksavero
Bžostovskio vidurinė mokykla

Povilas Ksaveras Bžostovskis
— Paulavos respublika

Projektas
2014

**Projekto idėjos ištakos
susijusios su šalia Turgelių
kaimo esančios Paulavos
istorija bei mokyklai
suteiktu Povilo Ksavero
Bžostovskio vardu...**

*Paul Xavier Cte Brzostowski,
heritier de Paulov Referendaire
du grand Duché
de Lituanie,
Chevalier de plusieurs
Ordres.*

Povilas Ksaveras Bžostovskis – LDK raštininkas, Stanislovo Augusto laikų Respublikos epochos valstiečių santykių reformatorius, mokslo mylėtojas, literatas, vertėjas, filantropas ir meno mecenatas, rašytojas, švietimo sistemos pradininkas, mokyklos valstiečių vaikams steigėjas, Turgelių parapijos klebonas, **Paulavos respublikos**

Buveš Paulavos dvaras

Buveš Paulavos dvaras

3. BUYUSIO DVARO YARTAI

Paulavos dvaro griuvėsiai: centriniai vartai

5. BUVUSIO DVARO CĒNTRINIŅĀ, RŪMĀ, GRIUVĒŠĀI

19. BUV. DVARO RYTINĒS OFICINOS - ĢYV. NAMO ŠIAURĒS FASADAS 9

20. BUV. DVARO RYTINĖS ODŽICINOS - GYV. NAMO RYTŲ - VAKARŲ FAŠADAS

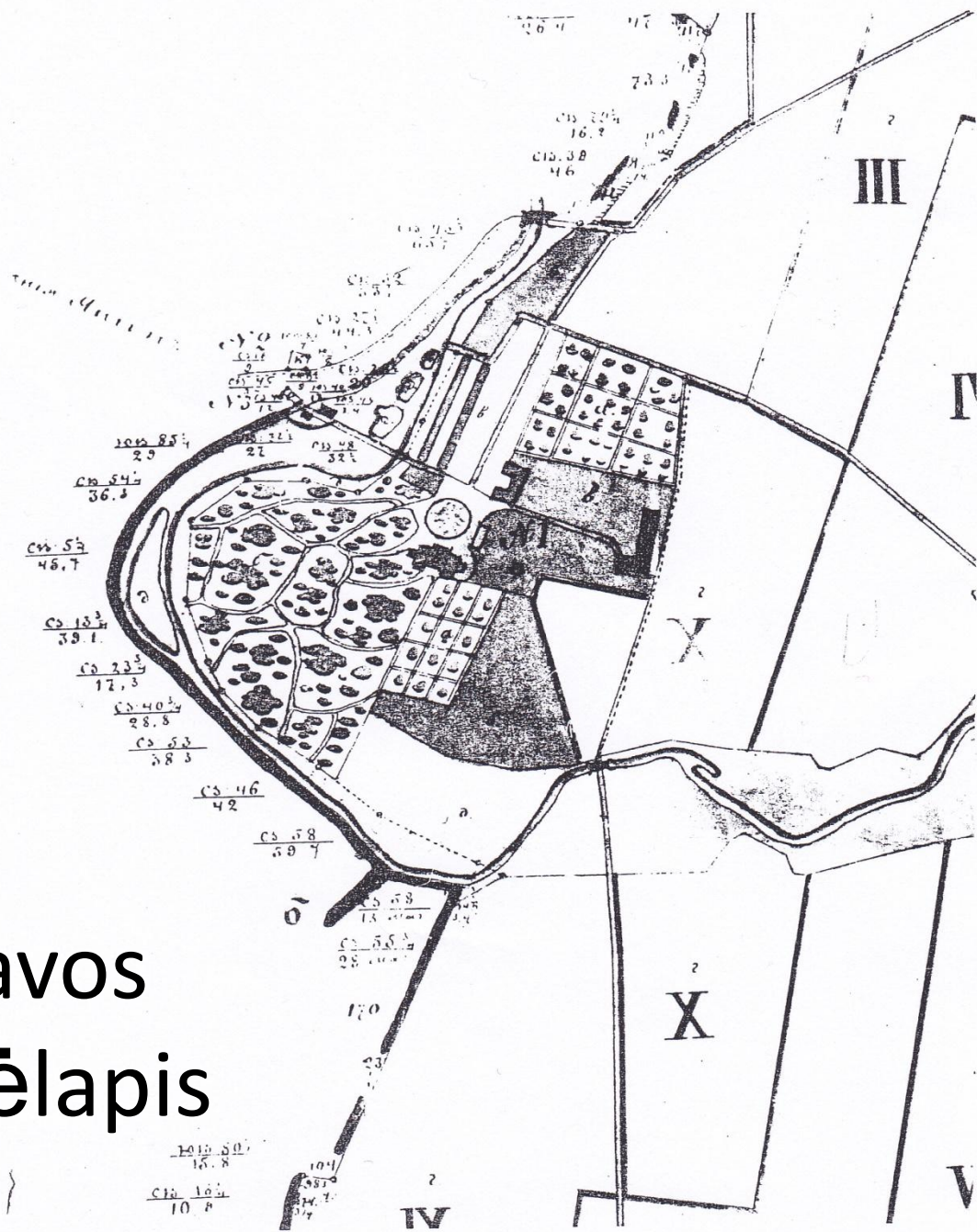
Paulavos dvaro griuvėsiai: rytinė oficina

**„Senojo malūno
griuvėsiai“, 1998 m.
autorė Ana Krepšul**

Paulavos žemėlapis

← MERKINĖS DVARO SODYBOS,
VAD. PAVLOVO RESPUBLIKA,
FRAGMENTAI

Paulava Šiandien

Turgelių Švč.
Mergelės
Marijos
Ėmimo į
dangų
bažnyčioje
saugomas
varpas su P. K.
Bžostovskio
inicialais

2011/09/12 15:46

1795 m. karaliaus Stanislovo Augusto Poniatovskio iniciatyva sukurtas paveikslas *Laisvių suteikimas Paulavos valstiečiams 1769 metais*, autorius Pranciškus Smuglevičius

Paulavos
dvaro
griuvèsiuose
rasta rašalinė

Prznananie Dokumentu Umownego czyli listawg
Dla Wtosiu Pawtowski, przepisany względem
obowiązkow w iahich zachowac się powinni
na Rzecz Onychże wydana, z onymże służyć
przez pp. J. Pawła Ławera Brzostowskiego
Referend. W. S. S. L. H. sponrę Dwunaj podpisana y gło
twierdzeń.

1194

Roku Tysiąć Siemseth Dziewięćdziesiątego
miesiąca Szeptembra Dziewiętego Dnia

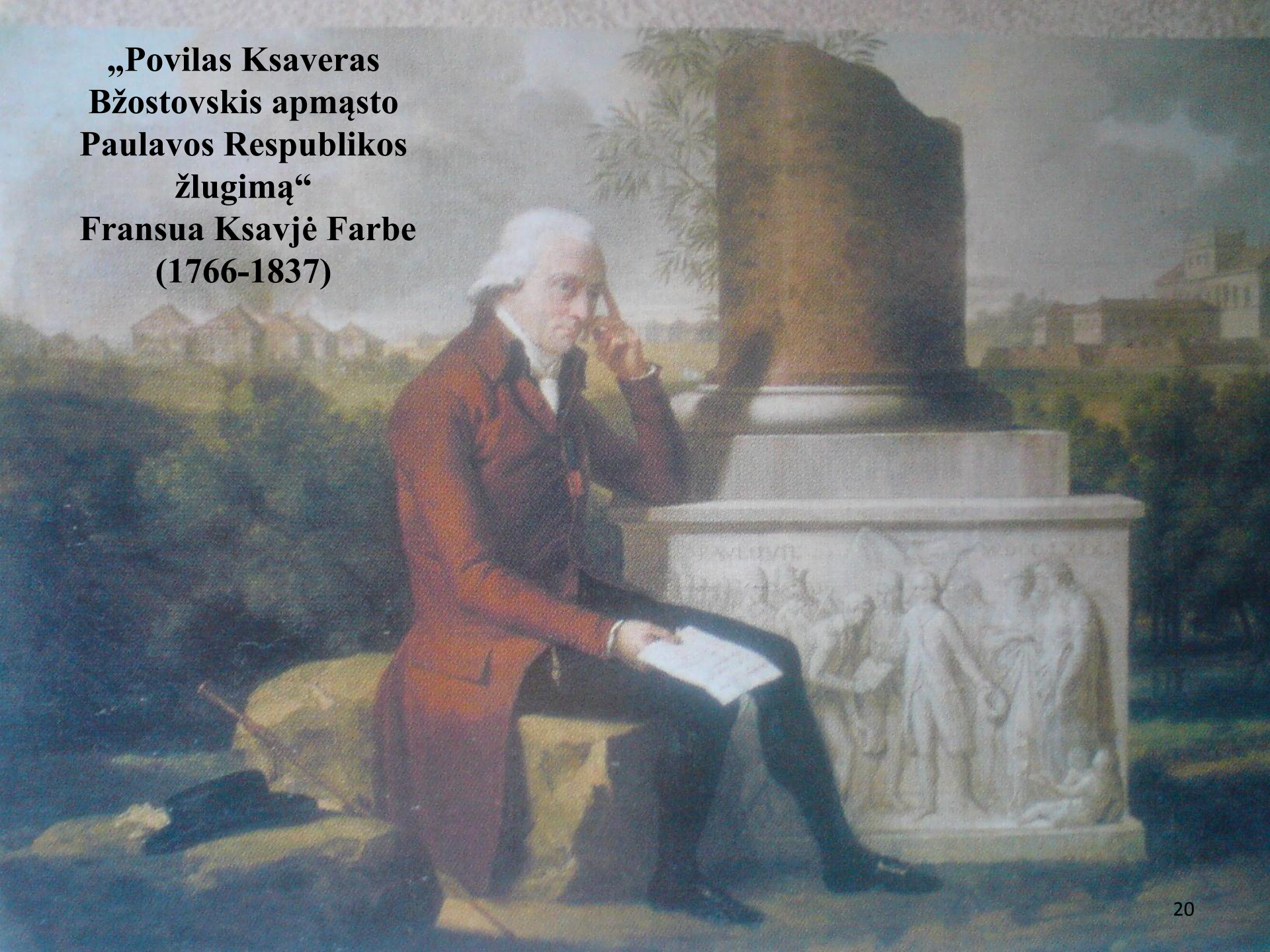
PRZED Aktarzi Liemskiemu woje
wodztwa wileńskiego stawiają osobie
sio J. Pawła Ławera Brzostowskiego
Referendarz W. S. S. L. H. a pierwsi Pisarz W.
W. S. S. L. H. y Kanonik Katedry wileńskiej
row C. Starostawa y Orta Białego Kawaler,
Liemni Pawtowski, y Wsiow dotychczas
należących Wotokienniki, Szatoborszczyzna,
Matachowice, Ławtow, Baranowszczyzna,
Lesno, Hollandia, Szary Grodek, Ławerow,
Łamoyście, Dobra Nowina, Neiseli, Ła-
medziuki, Chreptowice, nazwanych,
y innych Łasiankow, Krabia, Par, y Die
dnie. Dokumentu umowy czyli listawy
Dla Wtosiu Pawtowskiej, przepisany
względem obowiązkow w iahich zachowac się
powinny na Rzecz Onychże wydana, y onymże służyć,
Przedemną

Fortunatem

Fortunatem Konczą Liemskiem Władztwa
wileńskiego Regentem przyznati, y takowe
Prznananie wedle przepisu Ławera mia
nowie Konstytucji Tysiąć Siemsetnego
Szcziesiątego Czwartego Roku Rzymu Ko
ronacyjnego, w Protokołe Zapisiowym przy
znamy kłoty hacji własnej swe, Regli stawie
Dzi. Łodpisane, który Codo Stowa wliży
Liemskic Władztwa Wileń Szpaw wie
czystych wpisując Temi następnym
" wyraził stowy: — Potwierdzenie Wsta
" wy Dla Wtosian Liemni Pawtowskiej, Pa
wet Ławery Krabia Brzostowskiej, pierw
wie, Pisarz W. S. S. L. H. y Kanonik Kated
ry wileńskiej, posledniey Referendarz W.
S. S. L. H. Orderow C. Starostawa y Orta
Białego Kawaler, Liemni Pawtowskiej,
y do niej Wsiow należących, Wotokienniki,
Szatoborszczyzna, Matachowice, Pawtow,
Baranowszczyzna, Lesno, Hollandia, Sz
ary Grodek, Ławerow, Łamoyście, Dobra Nowina,
Neiseli, Łamoydziuki, Chreptowice naz
wanych, y innych Łasiankow Par, y
" Dziedzie. — Czym wiadomo wszyst
kim Do Kogo należeć będzie, zobowiązany
w Roku Tysiącznym Siemsetnym Dziewię
dziesiątym Siemsetnym Dnia Dwudzie
stego Czwartego Lipsa magnitnozi me
wcl nazwana, w Władztwie Wileń
potożony, do której przy kupiwszy wie
prylogit, y przezwałszy ten Obremb
Liemni Pawtowskiej, w Roku Tysiąć
Siemset Dziewięćdziesiątym Dziewię
tym Dnia Dziesiątego marca Dobrowol
nie umowiona, y wtosianami postanu

1769 m. kovo 10 d. P.K. Bžostovskio
parašyti Paulavos respublikos

**„Povilas Ksaveras
Bžostovskis apmąsto
Paulavos Respublikos
žlugimą“
Fransua Ksavjė Farbe
(1766-1837)**

1772 m. P. K. Bžostovskis vadovaudamasis „Turgelių miestelio gyventojų nuostatų“ 4 punktu įsteigia viešąją pradinę mokyklą Turgelių gyventojams.

Įstavy Stovuiacsiu do dobrego porządku y
powinności Osiadłych Lwzi w Miasteczku
Turgielach y w Tolwaruku Wiktoryzki nazwa
ne w Woicwudztwie Witonskim leżących y do
Plebaniy Turgielskiej należących przepisane
w Roku Trziesiątym Świyym setnym Siedym
dziesiątym Włoyym.

Na dobrych Lwziach y namiodmionnych
Prawach uszczęśliwić rządow polega.

1. Staranie nappierwsze stworzenia rozumnego jest, aby znal
Stworca kochał go ze uszczęśliwić Dufy y siel swoich czcić wi
na, y chwale Onomu oddawał, we dni Niedzielne y uroczyste na
czcose Boga ustanowione, w Kosciele bywał od robot wstrzymat
się, Własny kochał oraz przykazania Prowa y Kosciełne
zachowywał.
2. Gdy od ktorzych Słona nieukontentowana appellował do
Samogo Pana zaubie będić mogła, ustanowiasz się, Słone Ję
Ekonom Wiktoryzki, ktorogo wplywy Lwzi do Plebaniy, nalcia
y słuchał y szanować powinn iakie Dobre, z ramienia Paniego
przełożona, Gde Woyt Turgielski, Płk. Podwoyski Wiktoryzki
Pierwszy to jest Ję Ekonom Dozrył, formował będić form za
dzię tyłku będa mogli.
3. Kazdy z Gospodarzow powinnen mieć Czapke, z wierzchem gra
natonym baranem Czarnym obłożona, y Dwie długie nalcie trzy,
Włoyy Obwiazani sa, Dzwonow Wozach y tranie ochraniać, we dni
za swiętoznę po nabozestwie tybu Lwziomlię kazdy Gospodarz
uży się obowiazany będić. C. Rok zas raz dwa wize się, do se
na wyznaczonym popie y rowniza będić.
4. Kłoby z Gruby niewiadomości u do wiazę, y Obcyziow statuy wy
mie mogli, Włoyy Gospodarze zbrę się, powinn na miacie sa
baczę, Kłoby się Dwieci czytac użył.
5. Imkaię Słody Kazdy Gospodarz selma, pora przed Domem swoim
mieć powinnen nalczyć z wozu, dla potrzebę ugazęcia, iest będić
gęzię Gęzię wazęci.

6. W Domach swoich powinni będa, komoy murowane nad dach
Cłna uszczęliwać lekcia ugazęcia.
7. Kazdy Gospodarz powinnen mieć Gęzię owocny.
8. Jęliby ktorzy wieki, używy powinn dobić, iak uszczęliwa
zaparnu zbręga.
9. Polatki do Starbu Rzecz, popołudny wiecznie używy oddawać rocinę,
uobowiazę.
10. Kazdy Gospodarz, w Turgielach miekaię na put wlozę, bowa
zary iest robić na Jęzię z czym Dwor (zcc dni dwa, Maia)
prytył na Rok dni czterę w Tolwaruku Wiktoryzkiach Sianęzi
zpręzię, Ona w rok tyłku Słk, pię oddawać.
11. Pociarowi w Tolwaruku Wiktoryzkiach miekaię z put wlozę
tyłku Słk. Dwadziecia cztery, co Rok stanię Dworowi maia, do
dziesz dni stęzię na Rok do Wilna, od bywa, a jęliby tyłku
między, lub Dwor niepotrzełował, za kaada, drogę tyłku Słk,
tyłku, zapłaci będić powinnen, Dzytył Dzwonow Dwanasie na Rok
od stęzię kazdy ma, to iest, do Wozina zbrę lub siana dni trzy,
do Brania trzy dni, do Lwza stęzię dni po dwie Gęzi. Dzytył
do kur dwoie, iakie dwadziecia do Dworu oddawać maia;
12. Cięgi w Tolwaruku Wiktoryzkiach miekaię na put wlozę,
na Jęzię maia, robić Dworowi dni trzy, tym sposobem dwo
stęzię z czym Dwor (zcc dni dwa, Kwieta stęzię seden.
13. Na panstęzię do Dworu powinn używy przychodzie a samym sę
dnie Janca, a z panstęzię schodzie ozaczęci.
14. Do naprawienia Probel Mostow, starych y nowych robicma wy
wzomć na mie Dzywa używy Gospodarze Obwiazani sa;
15. Powinnosi używy Oprasac, maia się tyłku sęzię do put
Włoi gwańtu Kłoby zas wiecy tyłku sęzię tabowę pta
ie czyli Panstęzię od bywa ma w proporcya stęzię
gwańtu.
16. Przyptacemu Czynu Kazdy z Gospodarzow do Kwieta
pusty tyłku, na Gęzię papieru, Termin zas oddawama Cęzi
now wyznacza się cęzi cęzi postawę od Swięty Michalę,
z do do Swięty Marcin.
17. Te Ustawy aży były, od kazdego wyznaczonym publicz
chowanę Wotawoy Woyt Turgielski y Podwoyski Wiktoryzki pę
mie postęzię powinn, y Dworowi z wierzchem będić dwozyl, ktoro
nie ugazęciać użę wiazę tyłku Słk powozony.

Pradinė mokykla Turgeliuose (1918-1920)

Pirmieji abiturientai, 1957 m.

**Turgelių vidurinės mokyklos pastatas,
1969 m. spalio mėn. 29 d.**

1998 m. lapkričio mėn. 27 d.
Turgelių vidurinei mokyklai
suteiktas Povilo Ksavero
Bžostovskio vardas.

Povilo Ksavero Bžostovskio vidurinėje mokykloje įkurtas kraštotyros muziejus

Muziejus šandien

2010/10/21

**2014 m. Turgelių Povilo Ksavero
Bžostovskio vidurinės mokyklos
direktorė Lucija Jurgelevič kartu su
bendraautorėmis žurnaliste Aurelija
Arlauskiene (knygos sudarytoja) ir
istorike Ramune Šmigelskyte-Stukiene
išleidžia įspūdingą knygą
*Povilas Ksaveras Bžostovskis –
Paulavos respublika.***

POVILAS KSAVERAS
BŽOSTOVSKIS

PAULAVOS
RESPUBLIKA

POVILAS KSAVERAS
BŽOSTOVSKIS

PAULAVOS
RESPUBLIKA

Siekiant minėtą leidinį pristatyti visuomenei bei kuo plačiau skleisti žinią apie Turgelių Povilo Ksavero Bžostovskio vidurinės mokyklos globėją pradedamas vykdyti bendruomeniškiausias 2014 m. mokyklos projektas „*Povilas Ksaveras Bžostovskis – Paulavos respublika*“.

Turgeliai

Pirmasis projekto etapas
(Vilniaus Rotušėje):

**2014 m. sausio mėn. 21 d. Turgelių
Povilo Ksavero Bžostovskio
vidurinės mokyklos 11-12 kl.
mokiniai, tėvai ir nemaža dalis
pedagogų dalyvauja bei padeda
organizuoti iškilmingas knygos
sutiktuves Vilniaus Rotušėje.**

Knygos autorės

**Rūmų damomis
ir kavalieriais
virtę Turgelių
Povilo Ksavero
Bžostovskio
vidurinės
mokyklos
mokiniai
pasitinka
svečius.**

Polonezas.....

Pirmasis projekto etapas (mokykloje):

nuo 2014 m. sausio mėn. 25 d.

Turgelių Povilo Ksavero Bžostovskio vidurinės mokyklos bibliotekoje veikia paroda, skirta knygai *Povilas Ksaveras Bžostovskis – Paulavos respublika* bei jos autorėms, su kuria gali susipažinti visa mokyklos ir kaimo bendruomenė.

Antrasis projekto etapas:

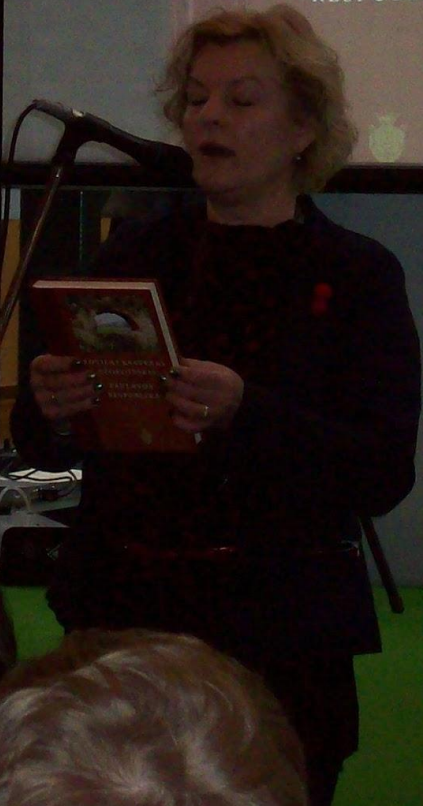
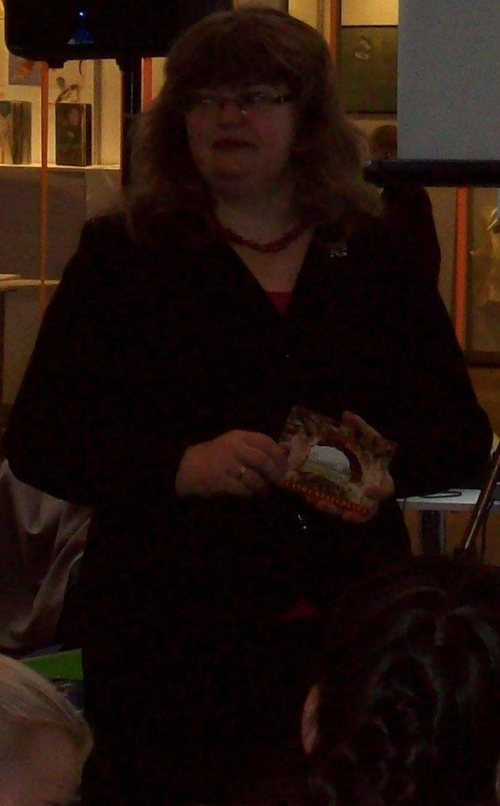
2014 m. vasario mėn. 23 d.
Litexpo, Lietuvos parodų ir kongresų centre, Vilniaus knygų mugės metu Turgelių Povilo Ksavero Bžostovskio vidurinės mokyklos mokytojų ir didžiosios dalies 6-10 kl. mokinių paruoštų dviejų spektaklių „*Paulavos istorija*“ (lietuvių kalba) ir „*Švietimas Paulavoje*“ (lenkų kalba) premjera.

POVILAS KSAVERAS
BŽOSTOVSKIS
PAULAVOS
RESPUBLIKA

DAMAS

„Paulavos istorija“

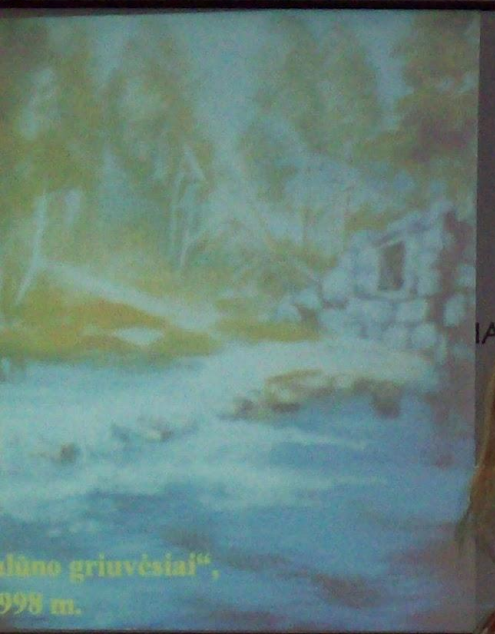
POVILAS KSAVERAS
BZOSTOVSKIS
PAULAVOS
RESPUBLIKA

Povilas Ksaveras Bžostovskis – LDK rašytojas, Augusto laikų Respublikos epochos valstiečių mokslo mylėtojas, literatas, vertėjas, filantropas, rašytojas, švietimo sistemos pradininkas, vaikams steigėjas, Turgelių mokyklos įkūrėjas.

 AUGU SKAITYDAMAS

ulino griuvėsiai“,
998 m.

IA

U
ITYDAMAS

Duğulu Sık
Mevduatlı
Femine
Tarihi
Nüfus
Kültürü
Güçlü
Kültürü

YDAMAS

AS

MAS

AS

MAS

Povilo Kovero Ežstovsko
mškloje kartas

„Švietimas Paulavoje“

Povilas Ksaveras Bžostovskis
1864-1938
Augšto laikų Respublikos mokytojas, mokslų mylėtojas, literatūros mėgėjas, rašytojas, švietimo sistemos reformų ir vaikams steringas.

MAS

AUGU
SKAITYDAMAS

PAULAVOS RESPUBLIKA

3.05

Trečiasis projekto etapas:

2014 m. kovo mėn. 11 d.

Turgelių Kultūros centre, minint
Kovo 11-ąją, kartu su specialia
įžangine dalimi spektaklis
„Paulavos istorija“ pristatomas
Turgelių kaimo bendruomenei.

KOVO 11

**Informacija apie visus
projekto etapus buvo
paskelbta mokyklos ir
Šalčininkų r.
tinklalapiuose.**

Organizatoriai džiaugiasi ir didžiuojasi, kad išties įspūdingas įvairių projekto veiklų dalyvių skaičius galėjo plačiau susipažinti su iškilium Lietuvos istorijos faktu – Paulavos respublika ir jos įkūrėju Povilu Ksaveru Bžostovskiu.

**Nuoširdžiai dėkojame visiems
dalyvavusiems, palaikiusiems ir
tiesiog nelikusiems abejingais.**

Ačiū!

***Ateis metas,
kai nuverstos prietarų
statulos leis garbinti tavo
vardą.***

***Stokis dabar išvien su
Chreptavičiumi ir Zamoiskiu,
kuriuos žmonija užkels ant
amžinųjų altoriaus!***

(Juzef Vybicki „Keliautojas Pavlove“, 1773)